

[Ministeren for offentlige arbejder]

me i en anden lov. Jeg kan ikke overskue juridisk, om det bør stå det ene eller det andet sted, men det er klart, at problemer af den art og andre ting, der er blevet nævnt her, skal vi se fordomsfrit på.

Derimod føler jeg trang til at sige, at personalevisitationens underlægning under retsplejeloven, som jo netop, som hr. Ole Henriksen sagde, forudsætter, at der i det mindste er mistanke om kriminalitet, tror jeg ikke på. Det er jo ikke hensigten at give udtryk for en sådan mistanke. Der er jo mange slags eftersyn, både ved det offentliges foranstaltning og ved privat foranstaltning efter derom indgåede aftaler, som foregår stikprøvemæssigt og netop uden, at der foreligger mistanke. Om sådan visitering må det altid gælde, at de, der har rent mel i posen, eller i hvert fald ikke smuglergods i lommer eller kufferter, i hvert fald aldrig kan have noget imod det.

Jeg skal benytte lejligheden til at sige tak til min forgænger, hr. J. K. Hansen, fordi han jo har været meget involveret i forberedelserne til dette lovgivningsarbejde, bl.a. gennem kontakt med de berørte personaleorganisationer.

Jeg skal gøre de mange ordføreres tilsagn om et grundigt og sagligt, men måske også hurtigt udvalgsarbejde til mine egne.

(Kort bemærkning).

Ole Henriksen (SF):

Det vedrører spørgsmålet om den opgave, lufthavnsbetjentene har. I bemærkningerne står der, at det er en opgave, som ligger inden for toldvæsenets ressort, at foretage kontrol af folk, som måske er på vej med noget, som ikke tilhører dem selv, altså smugleri osv. Hvis det er toldvæsenets opgave, så kan jeg ikke se, at det skal lægges over til betjentene.

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

Jeg skal indrømme, at jeg er træet, men det står nu for mig, som om toldvæsenet kun giver sig af med kontrol af personer og varer, der går over en grænse. Det er der altså ikke tale om her, og derfor mener jeg ikke, at toldvæsenet overhovedet kan komme på tale i den sammenhæng – men lad os nu tale om det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Mette Madsen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til udvalget om offentlige arbejder. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 149:

Forslag til lov om ændring af lov om landbrugsejendomme.

(Fremsat 10/2 83).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling**Stavad (S):**

Det lovforslag, vi her har til behandling, er en udmøntning af en del af den aftale, som blev indgået imellem regeringspartierne, det radikale venstre og socialdemokratiet i december måned 1982 om landbruget.

Jeg synes, at det er glædeligt og tilfredsstillende, at vi med denne del af aftalen har sikret ro om landbrugsloven i en 3 års periode. Vi har oplevet i den korte tid, jeg har været her i tinget, at vi hvert år har haft landbrugsloven til behandling, og at der er sat spørgsmålstegn ved landbrugslovens indhold og funktion, og at der har været en vis usikkerhed om, hvorvidt der kunne findes et flertal i tinget for væsentlige ændringer i landbrugsloven. Landbrugsloven er i den udformning, den har i dag, jo ikke særlig gammel, og derfor tror jeg, at det tjener landbruget, at det tjener hele planlægningen og udviklingen, at vi får en periode på 3 år, hvor der bliver ro om den. Der kan selvfølgelig laves ændringer i denne 3 års periode, såfremt de 6 partier er enige om det, og det skal heller ikke afvises, at en sådan situation kan opstå, men vi opnår stabilitet omkring loven. Jeg synes, det er glædeligt, at det konservative folkeparti, som flere gange har væ-

[Stavad]

ret forslagsstiller til væsentlige ændringer, er med i det forlig, der er indgået, og dermed er med til at underbygge denne stabilitet.

Vi er enige i lovforslagets indhold, men jeg må nok stille det venlige spørgsmål til landbrugsministeren, om ikke han mener, at det er udformet på en anden måde, end vi rent faktisk aftalte. Det er i lovforslaget lavet som en bemyndigelse, hvorimod det, vi konkret aftalte i december 1982, var, at vi skulle have en bestemmelse ind, som ophævede sig selv efter de 3 år. Det er en ting, som jeg mener vi skal se på i udvalget med henblik på, om ikke det kan gøres på den måde, vi rent faktisk aftalte. Som sagt kan vi vende tilbage til det i udvalget.

Vi er i socialdemokratiet tilfredse med, at vi bevarer sigtet med landbrugsloven med disse ændringer, nemlig at vi som princip opretholder, at landmænd har fortrinsret til landbrugsjorden. Grunden til det er, at vi ikke mener, det kan være rigtigt og sundt, at man, når man vil købe en landbrugsejendom, skal ud i konkurrence med folk, der tager hensyn til noget helt andet, end hvad ejendommen kan afkaste. Vi har haft en periode, hvor landmænd skulle ud i en sådan urimelig konkurrence. Vi tror ikke på, at højere priser på landbrugsejendomme vil hjælpe landbruget. Tværtimod er en af de positive ting, der trods alt er kommet ud af den krise, vi har haft i landbruget, at priserne på landbrugsejendomme i dag står i et bedre forhold til det, ejendommene rent faktisk har afkastet. Vi har jo også konstateret, at når det går galt, når man har betalt for høj en pris for en landbrugsejendom, så man ikke kan forrente den, så kommer man til samfundet – mere liberalist er man ikke – og siger: I må hjælpe os, vi kan ikke få det til at løbe rundt. Vi har set fra et samfundssynspunkt absolut en interesse i at opretholde en stor og stabil landbrugsproduktion, og derfor har vi hjulpet på en lang række områder.

Jeg tror, at dette lille element i landbrugsloven kan være med til at stabilisere, og derfor skal der lyde fuld tilslutning fra socialdemokratiet, det er kun et spørgsmål om teknikken.

Burgdorf (KF):

Jeg takker hr. Stavad for hans venlige ord om det konservative folkeparti som en stabi-

liserende faktor. Det ønsker vi altid at være og mener også at være det, i særdeleshed ved dette lovforslag, som vi synes er ganske udmærket, og som fortjener en let gang igennem tinget.

Det er jo strukturen inden for samfundet og i særdeleshed inden for landbruget, der gør, at man bliver nødt til at se på disse ting. Også den kendsgerning, at der er givet adskillige, ja tusinder af dispensationer i det sidste par år netop på dette område, gør, at man er nødt til at se på, om ikke det er andre veje, vi skulle gå, og jeg synes, dette er et skridt i den rigtige retning.

Vi vil gå til udvalgsarbejdet om dette lovforslag med glæde.

Svend Heiselberg (V):

Forslag til lov om ændring af lov om landbrugsejendomme er en udløber af det forlig, der blev opnået i forbindelse med gældssaneringsloven. Det er glædeligt for landbrugserhvervet, at der nu skulle være skabt enighed om en mere fleksibel administration af landbrugsloven for årene 1983, 1984 og 1985. Om det derefter bliver nødvendigt igen at vedtage nogle ændringer af landbrugsloven, vil vise sig til den tid.

Jeg forstår, at socialdemokratiet ønsker at få præciseret i loven, at den automatisk udløber efter 1985. Umiddelbart synes jeg, at det må være tilstrækkeligt, at der står, at ændringen kun skal gælde for en forsøgsperiode på 3 år, nemlig 1983, 1984 og 1985, men når socialdemokratiet nu ønsker at få indføjet i loven, at de foreslåede ændringer automatisk skal forsvinde efter 1985, så tager jeg det som et signal om, at socialdemokratiet ikke regner med at beklæde landbrugsministerposten i 1985, og det må også være glædeligt for landbruget at vide, at der efter 1985 nok ikke er en socialdemokratisk regering. I øvrigt kan vi jo diskutere socialdemokratiets ønske under den kommende udvalgsbehandling.

Bjørn Poulsen (SF):

Man kan selvfølgelig glæde sig over mange ting her i livet. Hvis nu man gav landbrugsministeren skyld for alle de problemer, vi har i landbruget lige for øjeblikket, hvor de danske svineavlere er ved at slå hinanden ihjel uden overhovedet at tænke på, at der er

[Bjørn Poulsen]

noget, der hedder fremtid, så kunne man måske også give den nye landbrugsminister skylden for det. Det vil jeg ikke gøre. Nok har denne landbrugsminister i sit liv lavet mange ulykker, men denne kan vi dog ikke beskyldte ham for.

Dette lovforslag er jo resultatet af en aftale, der blev lavet engang i vinter, og intentionerne med den kan vi sådan set ikke være utilfredse med. Vi er klar over problemet med, at der mangler købere i landbruget for øjeblikket. På den anden side ved jeg nu ikke, hvor mange flere købere der kommer ud af netop dette forslag. Men vi er da i hvert fald åbne over for det og vil arbejde positivt med dette forslag i udvalget.

Der er en anden ting, som jeg synes, man skal bringe ind i billedet. I disse tider kører vi en strukturdebat i landbruget, og ikke mindst Husmandsforeningerne har åbnet op med et interessant forslag. Man taler meget om forskellige ejerformer i landbruget, og man slår hele tiden på, at selvejet skal være det bærende. Når vi andre siger, at det da godt kunne være, at også andelslandbrug o.lign. kunne bære en del af dansk landbrug, så hører vi mange smukke ord. Jeg har hørt mange smukke ord fra venstre, og jeg har hørt dem fra det radikale venstre. Jeg ved ikke, om jeg har hørt dem fra de konservative, men de har i hvert fald aldrig villet modsætte sig, at andelslandbruget og andelsforeningsejet landbrug blev ligestillet i landbrugsloven. Når vi nu for en gangs skyld ændrer landbrugsloven, kunne det så ikke være en lykke for de forskellige landbrugspolitiske ordførere, at deres pæne ord for en enkelt gangs skyld gik i opfyldelse? Jeg kan ikke tro, at der er nogen af disse partier, der er uenige i denne ligestilling. Det kan der ikke være noget som helst negativt ved, tværtimod. Hvis vi skal hjælpe Husmandsforeningerne med at bevare strukturen i de mindre landbrug, så vil f.eks. det, der hedder andelsforeningsejet landbrug, hvor f.eks. en halv snes mindre landbrug går sammen i en andelsforening, have større chancer for at bevare de små producerende enheder på landet, end der vil være ved indførelse af superafgifter o.lign. i det producerende led. Om ikke andet kunne man måske få nogle til at interessere sig lidt mere for andelslandbruget og ikke bare lave denne lille bitte ændring af landbrugsloven, som jeg i hvert fald ikke tror

vil løse nogen af de problemer, som jeg ved der er partier der har, med hensyn til antallet af købere til de landbrug.

Jeg vil meget gerne høre fra de forskellige ordførere, om vi ikke, når vi alligevel er i gang, kunne få lavet den ligestilling, som meget få har noget imod, og som de fleste jo faktisk ville være glade for.

Halvgaard (FP):

Fremskridtspartiet mener, at den største tjeneste, man kan gøre landbruget og dermed samfundet, er at afskaffe alle de tyngende restriktioner, der hviler på erhvervet. Vi ønsker landbruget som et frit erhverv uden bopælspligt, uden hovederhvervskrav og uddannelseskrav som betingelse for køb af landbrugsejendom. Vi ønsker lempelige vilkår og regler for forpagtning, sammenlægning og samdrift. Det er ønsker, som vi håber kan opfyldes inden for en overskuelig tid, og vi må forvente, at regeringen vil bestrebe sig på at få noget sådant gennemført.

Det foreliggende forslag er et skridt i den rigtige retning, men efter vores mening dog kun et lille skridt, et utilstrækkeligt skridt, men dog alligevel positivt, og derfor kan vi støtte forslaget.

Jeg vil gerne anmode landbrugsministeren om helt at ophæve hovederhvervskravet. Det forstår jeg at ministeren ifølge forslaget har mulighed for. Jeg synes, det må være sådan, at jo mere folk kan tjene ved siden af, jo bedre, for med den automatik, der efterhånden er inden for landbruget – vi kan bare tænke på en grisefabrik, hvor man trykker på nogle knapper, og så fodres der automatisk og udmuges automatisk – kan en landmand udmærket godt ved siden af have et arbejde og på den måde tilføre landbruget investeringskapital. Det er netop kapital, man mangler inden for landbruget.

Det kunne også hjælpe de unge, der starter et landbrug, at de havde et godt erhverv ved siden af i starten. Efterhånden som de fik opbygget en produktion osv., kunne de så blive i stand til helt at gå over til landbruget.

Stubbjær Pedersen (CD):

De foreslåede ændringer drejer sig først og fremmest om to ting, nemlig lempelse af hovederhvervskravet og lempelse af uddannelseskravet. Baggrunden for det er de seneste

[Stubbjær Pedersen].

års store antal dispensationer, der er givet på de områder.

Selv om man i en kortere periode på grund af særlige omstændigheder giver mange dispensationer, mener jeg ikke, man pludselig skal skride til at ændre loven. Nu har vi altså haft de mange dispensationer igennem en årrække. De foreslåede ændringer gælder da også kun i 3 år, i en forsøgsperiode. Lad os så se, hvordan situationen ser ud til den tid. Landbrugsejendomme skal ejes af landmænd, og sådan bør det også være fremover. Lovforslaget er en følge af det landbrugsforlig, vi indgik med socialdemokratiet og de radikale umiddelbart før jul, i øvrigt et af de få forlig, det har været muligt at indgå med socialdemokratiet. Jeg kunne godt ønske mig, at socialdemokratiet som forhenværende regeringsparti og som tingets største parti var lidt lettere at få i tale, var lidt mere villige til at tage et medansvar for den politik, som er nødvendig. O.k., det er lykkedes på dette område. Vi er nu enige om, at vi skal være enige om landbrugsloven i de næste 3 år, men det betyder ikke, at vi ikke kan lave ændringer i de 3 år, men udelukkende, at vi skal være enige om de ændringer, vi laver. Det behøver vel ikke at være en umulighed.

Jeg kan give tilslutning til forslaget og håbe på, at det kan få en hurtig udvalgsbehandling.

Larsen-Ledet (RV):

Landbrugets struktur er jo underkastet forvandlingens lov. Vi løber en risiko for, at der forsvinder 70.000 landbrug inden år 2000. Konsekvensen af denne udvikling vil være uheldig efter radikal opfattelse. Vi ser i praksis, hvordan det husdyrproducerende landbrug er det økonomiske livsgrundlag for mange landsbysamfund, og vi tror, at hvis den udvikling forbliver en kendsgerning, ændrer det meget ved de bestående landsbysamfunds muligheder for at fortsætte. En koncentration i landbruget på færre ejendomme medfører selvfølgelig større ejendomme, det medfører dyre ejendomme, og det medfører, at de fremtidige etableringsmuligheder bliver vanskeliggjort for de kapitalsvage unge i landbruget.

Den holdning, jeg her prøver at give udtryk for på det radikale venstres vegne, er baggrunden for, at vi betragter det forelig-

gende lovforslag som et lille skridt i den rigtige retning. Vi mener, det er rigtigt at lempe uddannelseskraevne til købere af landbrug. Vi kommer overhovedet ikke til at genere de landmænd, der har grønt bevis – altså dem, der har landmandsuddannelsen med landbrugsskole osv. – med det, vi gør her.

Vi vil gerne have ministeren til at kommentere noget i forslaget. Skal forslaget forstås sådan, at det nuværende uddannelseskraev om praktisk landbrugsuddannelse inden for de sidste 10 år fastholdes, således at det kun er, når man ikke opfylder det kraev, altså hvis man går mere end 10 år tilbage, at man skal have de 3 års praktisk landbrugsarbejde efter det 18. år? Ellers er det en stramning af landbrugsloven, hvis det pludselig bliver sådan, at alle, der køber et landbrug, ikke får deres praktiske landbrugsuddannelse talt med før efter det 18. år. Det bliver en stramning i forhold til de nuværende bestemmelser, og det vil vi i hvert fald være betænkkelige ved. Derfor er det vigtigt for os at få denne afklaring.

Vi har i dette forlig accepteret, at hovederhvervskraevet ændres, så man kan oppebære en arbejdsindtægt svarende til 75 pct. af den sammenlignelige EF-indkomst. Jeg skal ikke lægge skjul på, at vi hellere havde set 100 pct. i stedet for.

Vi ser med bekymring på, at mere end 75 pct. af vore landbrug kan nedlægges og sammenlægges efter gældende lov. Derfor vil jeg gerne bebude, at det radikale venstre senere vil have den nuværende nedlægningsgrænse på 500.000 kr. kontantværdi – minus stuehus – sænket. Vi vil også gerne senere stille kraev om, at mindre landbrug får forkøbsret ved fremtidige nedlægninger af landbrug.

Vi vedkender os de trufne aftaler, men vi håber ikke, at der går 3 år, inden de partier, der står bag forslaget her, vil være til at tale med. Der er brug for en bred forståelse i dette høje ting for at værne om en god landbrugsstruktur.

Til hr. Bjørn Poulsen vil jeg gerne sige, at vi vil være positive over for en legalisering af andelslandbrug som etableringsberettigede på lige vilkår med øvrige landbrugere.

Arne Bjerregaard (KrF):

På grund af den givne situation i landbruget og på grund af givne omstændigheder i

[Arne Bjerregaard]

øvrigt skal vi gerne tilsige lovforslaget vores fulde støtte.

Landbrugsministeren (Niels Anker Kofoed):

Jeg vil gerne takke samtlige ordførere for den velvillige behandling, dette lovforslag har fået.

Argumentationen for at ændre den paragraf, som vi er enige om er rigtig, afspejler en tvivl hos os alle om, hvordan man skal gribe ind i de strukturændringer, der sker i øjeblikket. Jeg tror ikke, der er nogen af partierne, der helt har afklaret med sig selv, hvor konsekvenserne af den økonomiske krise bærer hen. Derfor synes jeg, det er tilfredsstillende, at vi kan blive enige om, at denne lille ændring tager vi, og så lader vi være med at ændre landbrugsloven i 3 år. Så bruger vi de 3 år til at finde ud af, hvad udviklingen vil kræve af os at vi ændrer. Jeg føler med mig selv, at det er meget svært at se, om det bliver de store heltidsbedrifter eller det bliver en kombination eller det bliver bedre med deltidsbedrifter. Det er meget svært på nuværende tidspunkt at finde ud af, hvilken driftsform der er den bedste både økonomisk og familiemæssigt.

Jeg synes, det er godt, at vi nu er blevet enige om at ændre hovederhvervskravet, lempe det, således at vi kommer mere i overensstemmelse med den praksis, man har indført med dispensationer. Det er i hvert fald aldrig heldigt at have en lovgivning, som man skal dispensere fra i 90 pct. af tilfældene. Så er det på tide, at man ændrer den lovgivning, for så er den altså ikke i overensstemmelse med det, den egentlig skulle tilsigte.

Spørgsmålet er, hvad der kan ske inden for de 3 år. Det ved vi ikke, men vi ved så meget, at jeg synes, vi skal lade landbrugsdebatten om strukturen fortsætte. Vi er mere uforpligtede, vi bliver ikke hængt op på et bestemt standpunkt, for det binder ikke før efter 3 år. Det synes jeg er et godt udgangspunkt for en afslappet politisk debat om disse problemer.

Hr. Halvgaard rejste spørgsmålet om at ophæve kravene i hovederhvervs-kriteriet. Det er jo det, vi er på vej til i dette lovforslag med de 75 pct. af den sammenlignelige indkomst i henhold til moderniseringsloven. Det er den, der kommer til at gælde i de kommende 3 år. Men selvfølgelig bliver der også

der en mulighed for en dispensation. Vi kommer jo ud for tilfælde i dag, hvor vi bliver nødt til at give dispensation op til 100 pct. Hvis de unge landmænd har købt og den eneste mulighed for, at de kan få budgettet til at hænge sammen, er, at de skaffer sig en arbejdsindkomst uden for landbruget et stykke tid, ellers kan de ikke klare økonomien, så kan man give dispensation. Men dispensation skal ikke være en regel. Det er, som ordet siger, en dispensation.

Hr. Larsen-Ledet var inde på uddannelseskriteriet. Jeg må henholde mig til, hvad der står i bemærkningerne, at man skal have været i praktisk landbrug i mindst 3 år efter det 18. år inden for de sidste 20 år. Det er en lempelse i forhold til de nugældende regler. Det må jeg henholde mig til. Ellers har jeg ikke forstået spørgsmålet.

Hr. Bjørn Poulsen vil jeg takke for de venlige ord til mig om, at det ikke er min skyld, at svineproblemerne er sådan, som de er. Det synes jeg er den største ros, jeg har fået af hr. Bjørn Poulsen længe.

Som gammel andelsmand er jeg selvfølgelig vældig interesseret i andelstanken, men jeg vil bare sige om andelslandbrug, at uanset om man har andelssystemet eller et andet system, så ændrer det ikke ved økonomien i landbruget. Uanset hvilken ejendomsform man har, så ændrer det jo ikke ved økonomien som sådan. Hvis indkomsterne er lavere end omkostningerne, er det lige dårligt, uanset hvilket system man har. Der skal også penge til at drive andelslandbrug. Hvis de penge overhovedet ikke skal forrentes og afdrages, er det klart, at andelslandbruget vil have et fortrin, men hvem har penge, der i længden kan stå uden hverken at blive forrentet eller afdraget? Normalt er det sådan, at enten skal man selv gøre det, eller også skal andre betale det. Jeg tror ikke, at andelsideen som sådan ændrer noget ved den økonomiske bæring i landbruget, men jeg har ikke noget imod, at man prøver det, og vi vil også give tilladelse til andelslandbrug. Nu skal jeg ikke forlænge strukturdebatten. Jeg har bare på fornemmelsen, at det går meget godt i starten, men når vi kommer lidt længere hen, hvor der kommer andre faktorer, andre mennesker ind i familierne, så kniber det med at holde sammen. Men det er ikke vores ansvar, det ligger selvfølgelig hos dem, der prøver det.

[Landbrugsministeren]

Til sidst tak for velvillig behandling. Hr. Stavad stillede nogle tekniske spørgsmål om varigheden. Jeg har opfattet forliget sådan, at denne bemyndigelse varer i 3 år, og det må principielt være sådan, at så løber den ud, og så er det det gamle, der træder i kraft. Men vi kan jo drøfte nærmere i udvalget, hvilken måde vi skal afvikle det på, det tidspunkt, det skal høre op på, osv. Det tror jeg egner sig bedre til udvalgsbehandling, hvor jeg er parat til at komme og drøfte disse spørgsmål.

Stavad (S):

Jeg er enig med landbrugsministeren i, at de tekniske spørgsmål nok hører mere hjemme i udvalget, men jeg har alligevel et konkret spørgsmål til hr. Svend Heiselberg. Jeg skal undlade at kommentere de polemiske bemærkninger, hr. Svend Heiselberg havde – jeg tror, det bare ville forlænge debatten – men når hr. Svend Heiselberg siger, at vi må være tilfredse med den udformning, som lovforslaget har fået, hvor det er en bemyndigelse og det bliver ministerens afgørelse, om ministeren ønsker at udnytte den bemyndigelse, så vil jeg godt spørge hr. Svend Heiselberg helt konkret af hensyn til det videre arbejde i udvalget: er hr. Svend Heiselberg ikke enig i, at det, vi aftalte i december måned, var, at vi skulle indsætte en bestemmelse, som ophævede sig selv efter 3 år, og såfremt den skulle fortsætte, ville det kræve en konkret beslutning her i folketinget af et flertal? Bare jeg får den bekræftelse, er jeg helt tilfreds.

Om så vi finder en anden løsning på det i det videre udvalgsarbejde, vil ministerens argumenter afgøre, men jeg mener bare, vi skal være enige om, hvilket udgangspunkt vi har.

Svend Heiselberg (V):

Det, vi var enige om, var, at aftalen gjaldt for 1983, 1984 og 1985, altså 3 år, men jeg må henvise til, at i aftalen står der ingenting om, at den automatisk skulle opløses efter 3 år. Der står, at der i en 3-årig forsøgsperiode ikke sker ændringer i landbrugsloven, uden at alle 6 partier er indforstået hermed. Der står ingenting om det. Det kan godt være, at det har været nævnt, men hvis jeg skal henvise til det skriftlige, står der ingenting.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Jeg skal gerne undskylde hr. Svend Heiselberg det svar, jeg har fået, for hvis jeg husker rigtigt, var hr. Svend Heiselberg ikke med i forhandlingerne, men derimod hr. Øllgaard fra partiet venstre. På den baggrund må jeg bede et af de andre partiets ordførere eller ministeren, som var med under forhandlingerne i december, bekræfte, at det rent faktisk forholder sig sådan.

Bjørn Poulsen (SF):

Inden ministeren kommer alt for højt op over at blive rost af mig, skal jeg komme med en enkelt sidebemærkning. Vel er ministeren ikke skyld i de problemer, vi har lige nu, men ministeren har jo ikke gjort meget for at løse dem, i hvert fald ikke herindefra.

Det, som bringer mig herop, var nu ministerens udtalelser med hensyn til andelslandbrug. Jeg har ikke sagt noget som helst om, at andelslandbrug kan klare nuværende økonomiske problemer. Hvis det ikke interesserer ministeren, kan jeg da godt vente med den diskussion til mellem anden og tredje behandling. Hvis jeg nogen steder har talt om, at andelslandbrug skulle kunne klare de økonomiske problemer, vi har i landbruget, så har ministeren enten læst forkert, eller også har han hørt forkert, eller også sidder han i samme situation som nu, hvor han ikke hører noget som helst. Det er klart, det er noget, man kan komme ud for en gang imellem.

Det eneste, vi sådan set beder om, er, at der bliver mulighed for at oprette andelslandbrug, uden man skal vente både 1½, 2 og 2½ år på, at det kommer igennem ministeriet. Den mulighed må være til stede, så disse unge mennesker kan etablere sig på samme måde, som man gør i selvejte, og lige så hurtigt. Det er klart, at skal folk stå et par år og vente på at kunne nedsætte sig som landmænd, mister de nok tålmodigheden. Jeg synes ærlig talt, at de burde have samme muligheder som andre. Det er jo ikke os alle sammen, der er født med en guldklump et vist sted.

(Kort bemærkning).

Arne Bjerregaard (KrF):

[Arne Bjerregaard]

Jeg er lidt ked af den idelige diskussion, der undertiden skal være om ting, vi har aftalt. Jeg står gerne ved, at vi har aftalt en 3-årig periode. Spørgsmålet er udelukkende, hvorledes det skal formuleres i lovforslaget. Det må være det eneste. Det giver mig undertiden en ubehagelig fornemmelse af, at vi ikke kan stole på hinanden, når vi laver aftaler, at vi skal diskutere det. Jeg håber ikke, at der her skal være nogen uoverensstemmelse. Vi har aftalt en 3-årig periode, og det må på en eller anden måde selvfølgelig fremgå af forslaget.

(Kort bemærkning).

Larsen-Ledet (RV):

Landbrugsministeren stillede et spørgsmål om forståelsen af det, vi har fremført. I øjeblikket er det altså sådan, at man skal have 3 års praktisk landbrugsarbejde inden for 10 år, efter at man er kommet ud af skolen. Der er ingen 18 års grænse her som udgangspunkt. I bemærkningerne til forslaget står der »efter det 18. år«. Derfor går mit spørgsmål på, om det betyder, at vi ændrer noget ved den gamle bestemmelse. For alle dem, der 10 år tilbage i tiden har haft 3 år som praktisk arbejdende landbrugere, efter at de er kommet ud af skolen, må det være o.k. Det nye gælder, hvis man på et senere tidspunkt har praktisk arbejde. Så forlanger man, at man begynder ved 18 års alderen. Jeg håber, det er klart nu.

Jeg vil gerne bekræfte det, som hr. Stavad siger. Det er rigtigt, at aftalen gik ud på de 3 år. Personlig beklager jeg, at det var nødvendigt, men det var en aftale, og den må vi selvfølgelig respektere.

Stubkjær Pedersen (CD):

Det var hr. Larsen-Ledet, der kaldte mig herop, idet han tog fat på strukturdebatten. Den skal vi nok ikke ind på nu, men det er da en vigtig og interessant debat. Hr. Larsen-Ledet sagde, at der er noget, der tyder på, at 50.000 landbrug bliver nedlagt inden år 2000, og så siger hr. Larsen-Ledet, at det har store, uheldige virkninger for hele landbosamfundet. Det er klart, det er rigtigt. Vi skal da bevare så mange landbrug som overhovedet muligt – ingen tvivl om det – men vi skal ikke gøre det ved at gøre det vanskelige at nedlægge landbrug. Hvis landbrugene

rent faktisk ikke kan fungere som landbrug, så skal vi ikke gøre det vanskeligere for dem at blive nedlagt. Vi skal derimod prøve at hjælpe dem til, at de kan blive rentable.

Vi kan i øvrigt også hjælpe landbosamfundet på anden måde. Vi kan gøre det lettere at sælge de landbrug, der bliver nedlagt. Det kan vi gøre ved at lade være med at barbære dem fuldstændig for jord. Jeg kunne godt ønske mig, at man kunne beholde en vis portion jord, 2, 3, 4 ha, når man nedlægger landbrug. Det er givet, at det vil gøre det noget lettere at få folk ud at bo på disse nedlagte landbrug og dermed bevare en del af landbosamfundet. Men man kan selvfølgelig også gøre det lettere ved, at de små ejendomme får mulighed for at få lidt mere jord.

Landbrugsministeren (Niels Anker Kofoed):

Jeg tror ikke, der er nogen, der er ude på ikke at stå ved den aftale, vi har lavet, men det er klart, at der kan blive problemer af rent teknisk karakter med at få den helt afstemt. Jeg mener altså – og jeg har forstået aftalen således – at den løber i 3 år, og det, der så er udvalgets opgave, er at finde frem til, hvordan den skal afvikles, om der skal være en dato osv., hvordan det skal foregå. Det synes jeg er et teknisk spørgsmål; vi skal drøfte i udvalget.

Jeg skal lige sige til hr. Larsen-Ledet, at der må være tale om en erindringsforskydning, for i det, vi har lavet, står der i bemærkningerne mindst 3 år efter det 18. år inden for de sidste 20 år. Det er i hvert fald min erindring, at det er skrevet ned efter det kompromis, vi lavede. Det er 10 år, der er ændret til 20 år. Hvis der er nogle problemer, beder jeg altså hr. Larsen-Ledet om at komme frem med det i udvalget. Sådan har jeg da forstået det, og jeg har forsøgt at gøre det, som vi blev enige om. Hvis der er nogle ting, som vi har misforstået, må vi blive enige om at rette dem. Mere kan jeg ikke sige i øjeblikket.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Det undrer mig en lille smule, at man ikke vil sige helt klart, hvad det egentlig var, vi aftalte. Vi aftalte, at der skulle sættes en bestemmelse ind, som automatisk ophævede sig selv ved udgangen af 1985, og såfremt den

[Stavad]

skulle blive, skulle der en konkret beslutning til i folketingssalen med et flertal. Det er vores udgangspunkt. Jeg tilføjede, at det er da muligt, vi finder andre løsninger. Derfor vil jeg kun sige for ikke at forlænge debatten: jeg vil tage tavshed fra landbrugsministerens side som udtryk for, at vi er enige om den fortolkning.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Mette Madsen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til landbrugs- og fiskeriudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Anden næstformand (Mette Madsen):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Kirkeudvalget (3/3 83):

Udtræder: Bente Juncker (CD)

Nyt medl: Grethe Lyngs (CD)

Erhvervsudvalget (3/3 83):

Udtræder: Ritt Bjerregaard (S)

Nyt medl: Birte Weiss (S)

Udvalget angående begrænsning af importen af varer fra Sovjetunionen (Lovforslag nr. L 168) (3/3 83):

Udtræder: Kelm-Hansen (S)

Nyt medl: Ole Espersen (S).

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 4. marts 1983, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 15.54